

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

ניתן ביום 04 דצמבר 2014

המערעות

1. פאולינה איפראימוב
2. אנגלה גבראלוב
3. אנגליקה ארונוב
4. מרינה נקרסוב

-

המשיבים

1. ר-צ פלסט בע"מ
2. נובה תעשיות פלסטיק בע"מ
3. שמואל פיטשון

בפני: הנשיא יגאל פליטמן, השופט עמירם רבינוביץ, השופטת רונית רוזנפלד
נציג ציבור (עובדים) מר ראובן רבינוביץ, נציג ציבור (מעסיקים) מר משה אורן

בשם המערעות: עו"ד גיא אבני
בשם המשיבים: עו"ד חן אביטן

פסק דין

השופט עמירם רבינוביץ

"וְאֶהְבֶּתְ לְרַעֲךָ כָּמוֹךָ"

"עקרון תום הלב קובע, כי השמירה על האינטרס העצמי
צריכה להיות הוגנת ותוך התחשבות בציפיות מוצדקות
ובהסתמכות ראויה של הצד השני. אדם לאדם - לא זאב
ולא מלאך, אדם לאדם - אדם"

(רע"א 6339/97 רוקר נ' סלומון, פ"ד נה(1) 199, 279).

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

פתח דבר

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בבאר שבע (תע"א 2303/09, תע"א 2304/09, תע"א 2305/09, תע"א 2306/09; השופט יוחנן כהן). בית הדין האזורי קיבל את עיקר תביעתן של המערערות לתשלום זכויות סוציאליות שונות בגין תקופת עבודתן במשיבה 1 וסיומה. יחד עם זה, דחה בית הדין את התביעה להרמת מסך ההתאגדות בין משיבה 1 למשיבים 2-3.

התשתית העובדתית

2. אלו הן עיקרי העובדות, כפי שעולות מפסק דינו של בית הדין האזורי:
- א. המשיבה מס' 1 (להלן - **המשיבה**) היא חברה לייצור מוצרי פלסטיקה, ומפעלה נמצא באזור התעשייה בעיר שדרות.
- ב. המערערות הן תושבות העיר שדרות אשר עבדו במשיבה כפועלות ייצור.
- ג. **גב' פאולינה איפראימוב** הועסקה על ידי המשיבה תקופה כוללת של 6 שנים ו-3 חודשים החל מחודש 8/02 ועד ליום 30.11.08.
- גב' אנגלה גבריאלוב** הועסקה על ידי המשיבה תקופה כוללת של 7 שנים ו-7 חודשים החל מחודש 4/01 ועד ליום 30.11.08.
- גב' אנגליקה ארונוב** הועסקה על ידי המשיבה תקופה כוללת של 6 שנים וחודשיים החל מחודש 9/02 ועד ליום 30.11.08.
- גב' מרינה נקרוסוב** הועסקה על ידי המשיבה תקופה כוללת של 6 שנים ו-3 חודשים החל מחודש 08/02 ועד ליום 30.11.08.
- ד. על הצדדים חל צו ההרחבה בענף הפלסטיקה.
- ה. ביום 27.11.08 שלח מנכ"ל המשיבה, מר רפי כהן, מכתב לכל אחת מהמערערות, בזו הלשון:

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

"הנדון: הודעה על הפסקת עבודה

בהתאם להחלטת ההנהלה הריני להודיעך על הפסקת עבודתך בחברת ר.צ. פלסט החל מ 30.11.08. החלטה זו התקבלה עקב מציאת מוצרים שיוצרו בר.צ פלסט בארונך האישי, מוצרים אשר אינם שייכים לך ולא היו אמורים להימצא בארונך האישי. על ממצאים אלה הוגשו על ידי ר.צ פלסט תלונה במשטרה. בכונת ר.צ פלסט לפעול בנושא זה על פי הקבוע בתקנון העבודה הכללי בתעשייה ועל פי הקבוע בחוק."

- ו. ביום 30.11.08 פוטרו המערערות לאלתר, מבלי ששולמו להן פיצויי פיטורין ודמי הודעה מוקדמת.
- ז. המערערות הגישו תביעתן לבית הדין האזורי, במסגרתה תבעו זכויותיהן בגין תקופת עבודתן וסיומה מאת המשיבה כמעסיקה, וכן טענו להרמת מסך ההתאגדות בין המשיבה למשיבה 2 (להלן - **נובה**) ולחבות אישית של המשיב 3 (להלן - **המשיב**). (יוער כי התביעה המקורית הוגשה גם כנגד חברת ר.צ פלסט תעשיות (2007) בע"מ (נתבעת 2) אך היא איננה מופיעה כמשיבה בערעור שהוגש על ידי הצדדים).
- ח. המשיבים טענו, כי המערערות נתפסו גונבות מהמשיבה מגשי אוכל שיוצרו על ידה, ולאחר שנתפסו בגניבה, הן נקראו כל אחת בנפרד, לשימוע. משלא היה בפיהן כל הסבר להימצאות המגשים שנגנבו בתאיהם האישיים, פוטרו המערערות מעבודתן במשיבה. לאור זאת נטען, כי יש לדחות את תביעת המערערות על הסף, בשל הנזקים שנגרמו למשיבה כתוצאה מהגניבה. המשיבה הוסיפה, כי היא זכאית לקבל מכל מערערת פיצוי בסך של 80,000 דולר, בשל הנזק שנגרם לה עקב הגניבה, והפגיעה בשמה הטוב ובמוניטין.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

ט. נובה והמשיב טענו, כי יש לדחות על הסף את תביעות המערערות כנגדם, בשל חוסר יריבות בינם לבין המערערות, כיוון שלא העסיקו מעולם את המערערות, ולא הוכחה עילה להרמת מסך.

פסק הדין של בית הדין האזורי

הרמת מסך

3. בית הדין האזורי בחן תחילה את השאלה, האם יש להרים את מסך ההתאגדות בין המשיבה לנובה ולמשיב.

4. לטענת המערערות, המשיב הקים מספר חברות בניסיון לסכל, להונות ולקפח את המערערות ונושים אחרים. לטענתן, המשיב ניהל את החברות באופן של נטילת סיכון בלתי סבירה ולא לטובת החברה, תוך כדי הברחת נכסים מחברה אחת לשנייה. כך, המשיב הקים את נובה בחודש 12/08, וחברה זו פועלת מאותו מקום, עם אותן מכוונות, אותם לקוחות, ועם אותם עובדים של המשיבה, וכל זאת נעשה על מנת להימנע מתשלום חובות לעובדים אשר עבדו אצל המשיבה ולנושים נוספים. המערערות טענו, כי ישנו חשש ממשי שלא ניתן יהיה להיפרע מהמשיבה, ולכן מן הדין והצדק להכיר במשיב, בעל מניותיה של המשיבה - כאחראי לחובותיה של המשיבה. המערערות הוסיפו, כי המשיב פועל בשיטת "הדלת המסתובבת", מקים חברות "על ימין ועל שמאל", מכניס את המשיבה לחובות ללא פיקוח סביר, ולאחר מכן פותח חברה אחרת במקומה (נובה), וכל זאת נעשה מאותו מקום, עם אותן מכוונות וציוד ועם אותם עובדים של המשיבה - ובכך מתחמק מחובות לנושים שונים, ביניהם המערערות, תוך ניצול בוטה של מסך ההתאגדות שלא למטרות להן נועד. בנסיבות אלה, עתרו המערערות, כי בית הדין האזורי יורה על הרמת מסך ההתאגדות מעל המשיבה ויחייב את המשיבים, בכל חוב שייפסק בפסק הדין.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

5. המשיבים טענו מנגד, כי יש לדחות על הסף את התביעות כנגדם, בשל חוסר יריבות בין המערערות לבין המשיב ונובה, מפני שמעולם לא העסיקו את המערערות, ומכיוון שלא הוכחה עילה כלשהי להרמת מסך.

6. בית הדין האזורי קבע, כי לא הוכח התנאי היסודי ו"המקדמי" לדון בעילה של הרמת מסך, שכן, לא הוכח, כי המשיבה אינה בעלת יכולת כלכלית לפרוע את חובותיה, או כי מדובר בחברה חדלת פירעון, ודי בנימוק זה כדי לדחות את תביעת המערערות נגד המשיב ונובה בעילה של הרמת מסך. כמו כן, המערערות לא הוכיחו עילה על פי סעיף 6 לחוק החברות המצדיקה הרמת מסך. כך, לא הוכחה הטענה כי המשיבה הפסיקה את פעילותה לצורך הברחת נכסים ולהתחמק ממחויבויותיה כלפי נושים בכלל וכלפי המערערות בפרט. לא הוכח, כי למשיבה נושים כלשהם, או כי לא עמדה בהתחייבויותיה כלפיהם, ואף הוכח היפוכו של דבר - כי המשיבה פעילה, איננה חדלת פירעון, ואף יש לה רווחים. בית הדין האזורי סבר, כי מדובר בהערכות וחששות של המערערות כי ישנה הברחת נכסים, אולם אין די בהשערות אלה כדי להוכיח עילה של הרמת מסך. בית הדין האזורי הוסיף, כי שוכנע שהמשיבה פרעה חובותיה על פי פסקי דין שניתנו בעניינה, ויש בכך לתמוך בטענותיה כי היא חברה סולבנטית אשר אינה מתחמקת מתשלום חובותיה לנושים.

7. בית הדין האזורי ציין, כי כל שהוכח הוא, שבמהלך שנת 2009 רכשה נובה חלק מפעילותה של המשיבה בתחום הזרקת הפלסטיק, וכי נובה רכשה מהמשיבה ציוד ומלאי, וממשיכה בפעילות בענף הפלסטיק במפעל הנמצא באזור התעשייה בשדרות. אליבא דבית הדין האזורי, המשיבה לא הפסיקה את פעילותה אלא צמצמה פעילותה, וכיום היא בעלת מפעל לתבניות בסין, וכן עוסקת במתן שירותים נוספים, אך אין מדובר בחברה שהיא חדלת פירעון, ואין זו חברה אשר לא פורעת את חובותיה.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

8. לאור כל האמור, קבע בית הדין האזורי, כי המערערות לא השכילו להוכיח עילה אשר בגינה יש להרים את מסך ההתאגדות, או לחייב באופן אישי את המשיב בעל המניות בחברות.

הזכויות הסוציאליות

9. באשר לזכויות אותן תבעו המערערות, קבע בית הדין האזורי, כי אין עילה המצדיקה שלילת פיצויי פיטורים, ולכן המערערות זכאיות לפיצויי פיטורים ולדמי הודעה מוקדמת. עוד נפסקו למערערות תשלומים בגין דמי חגים, פיצוי בגין אי הפרשות לקופת גמל, והפרשי שכר עבור משמרות לילה. כמו כן נקבע כי גבי אנגליקה ארונוב זכאית ליום חופשה אחד.

טענת הקיזוז

10. בית הדין האזורי קבע כי אין מדובר במעשה גניבה של המערערות, ובהתאם לכך הבסיס לטענת הקיזוז של המשיבה - נשמט. כמו כן המשיבה, אשר הנטל להוכחת שיעור הנזק הנטען מוטל לפתחה, לא השכילה להוכיח את שיעור הנזק הנתבע על ידה, ומשכך טענת הקיזוז של המשיבה נדחתה על ידי בית הדין האזורי.

הערעור

עיקר טענות המערערות

11. ערעור המערערות סב בעיקרו כנגד קביעת בית הדין האזורי, לפיה אין להרים את מסך ההתאגדות בין המשיבה לנובה ולמשיב.

12. לטענת המערערות, שגה בית הדין האזורי בכך שלא הרים מסך ההתאגדות. לטענתן, המשיבה נותרה ללא לקוחות, ללא עובדים שפוטרו, ללא כוונה לייצר בעתיד, 'הכול עבר כמות שהוא מהמשיבה לנובה ללא תמורה', כאשר המשיבה נותרה למעשה חסרת כל. בדיון המוקדם הצהיר ב"כ המשיבים שאין ביכולתה של המשיבה לפרוע את פסק הדין, וכי יש פסקי דין נוספים בהם חויבה

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-05-3903

המשיבה לשלם כספים לעובדים. נתונים אלה מעידים על תכנון מכוון של המשיבה להתחמק מתשלום התחייבויותיה על ידי הקמת נובה וריקון המשיבה מנכסיה. במצב זה קיים חשש ממשי ליכולת המשיבה לפרוע את חובה למערערות, ויש מקום להרים את המסך ולחייב את נובה שבאה במקומה של המשיבה והזהה לה, ואת המשיב שהוא בעל המניות העיקרי בנובה והיחיד במשיבה, העומד מאחורי הקמתן של שתי החברות המשיבות. מהעדויות והראיות עולה כאמור כי המשיבה ונובה הן חברות זהות, וכי מדובר בעירוב נכסים, וניצול לרעה של מסך ההתאגדות אשר מצדיקים את הרמתו.

13. טענה נוספת של המערערות היא, כי שגה בית הדין האזורי כשלא פסק פיצויי הלנת שכר בגין הפרשי השכר שנפסקו עבור משמרות הלילה, ומכיוון שאין למשיבים כל טענת הגנה בעניין זה, יש לחייבם בפיצויי הלנה מלאים.

עיקר טענות המשיבים

14. המשיבים תמכו בפסק דינו של בית הדין האזורי, וטענו כי בית הדין האזורי ביסס את קביעותיו על העדויות והראויות שהובאו בפניו, ובנסיבות אלה אין עילה להתערבות בפסק הדין. לטענתם, לא התקיימו העילות להרמת מסך ההתאגדות, והקמתה של נובה לא נועדה להברחת או עירוב נכסים, אלא זו פעולה לגיטימית של החברה. כמו כן, לא הוכח כי המשיבה חדלת פירעון, ואף אם היה מוכח כן, לא בהכרח שהיה נקבע כי יש להרים מסך.

15. בעניין פיצויי ההלנה טענו המשיבים, כי תביעה זו התיישנה, ולמצער מדובר ב"טעות כנה", ולכן צדק בית הדין האזורי משלא פסק פיצויי הלנה.

דיון והכרעה

16. בערעור זה אנו נדרשים להכריע בשתי סוגיות שעומדות לפתחנו – הראשונה והעיקרית היא סוגיית הרמת המסך. השנייה, פסיקת פיצויי הלנה למערערות. נדון בסוגיות אלו כסדרן.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

הרמת מסך

המסגרת הנורמטיבית

17. עקרון האישיות המשפטית הנפרדת של תאגיד, הוא כלל יסוד בדיני החברות ולפיו "חברה היא תאגיד הנפרד מבעל מניותיו, מנהליו ועובדיו, לכל דבר ועניין" (ע"ע 1201/00 יהודית זילברשטיין - ערב חדש עתונות - אילת בע"מ, מיום 17.12.02, להלן - פרשת זילברשטיין). לצד עקרון זה, התפתחה תחילה בפסיקה ולאחר מכן עוגנה בחוק, הדוקטרינה של הרמת מסך ההתאגדות, המאפשרת לבית המשפט להתעלם מן ההפרדה שבין בעלי המניות לבין התאגיד, וליצור, במקרים חריגים וכאשר נסיבות העניין מצדיקות זאת, יריבות ישירה בין נושי התאגיד לבין בעלי מניותיו (ע"א 4606/90 מוברמן נ' תל מר בע"מ, פ"ד מו(5) 353, 361-362, להלן - פרשת מוברמן).

18. בהוראת סעיף 6 לחוק החברות, תשנ"ט-1999, נקבעו המקרים בהם רשאי בית המשפט להרים את מסך ההתאגדות, בזו הלשון:

"(א)(1) בית משפט רשאי לייחס חוב של חברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין צודק ונכון לעשות כן, במקרים החריגים שבהם השימוש באישיות המשפטית הנפרדת נעשה באחד מאלה:

(א) באופן שיש בו כדי להונות אדם או לקפח נושה של החברה;
(ב) באופן הפוגע בתכלית החברה ותוך נטילת סיכון בלתי סביר באשר ליכולתה לפרוע את חובותיה,
ובלבד שבעל המניה היה מודע לשימוש כאמור, ובשים לב לאחזקותיו ולמילוי חובותיו כלפי החברה לפי סעיפים 192 ו-193 ובשים לב ליכולת החברה לפרוע את חובותיה.

(2) לענין סעיף קטן זה, יראו אדם כמודע לשימוש כאמור בפסקה (1)(א) או (ב) גם אם חשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות, שגרמו לשימוש כאמור, אך נמנע מלבררן, למעט

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

אם נהג ברשלנות בלבד.

(ב) בית משפט רשאי לייחס תכונה, זכות או חובה של בעל מניה לחברה או זכות של החברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין, צודק ונכון לעשות כן בהתחשב בכוונת הדין או ההסכם החלים על הענין הנדון לפניו.

(ג) בית משפט רשאי להשעות זכותו של בעל מניה לפירעון חובו מאת החברה עד לאחר שהחברה פרעה במלואן את כל התחייבויותיה כלפי נושים אחרים של החברה, אם מצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב של החברה לבעל המניה כאמור בסעיף קטן (א)."

19. בהתאם להוראות החוק, הרמת מסך תיעשה במקרים שבהם נעשה שימוש לרעה בעקרון האישיות המשפטית הנפרדת של החברה כדי להונות אדם או לקפח נושה, או במקרים בהם נעשה מעשה שפוגע בתכלית החברה, תוך נטילת סיכון בלתי סביר ביחס ליכולתה לפרוע את חובותיה. עוד נקבע כי במסגרת השיקולים אם להרים את מסך ההתאגדות, על בית המשפט ליתן דעתו בין היתר, לשאלה האם יכולה החברה לפרוע את חובותיה.

20. בתחום משפט העבודה, ניתן מעמד מיוחד לעובדי החברה כנושים לצורך בחינת ההצדקה להרמת המסך, ונקבע כי מדובר בנושה מסוג מיוחד אשר החברה נושאת כלפיו באחריות מוגברת וחובת אמון מיוחדת, מכוח חובת תום הלב המוגברת הקיימת ביחסי העבודה:

"לא ניתן להתייחס להעסקת עובדים כאל רכישת ציוד או התקשרות עם ספק או קבלן חיצוני. העסקת עובדים יוצרת קירבה מיוחדת בין המעסיק לעובד. קירבה זו מקורה ביחסים החוויים ובדרישת תום הלב הנובעת מהם. קירבה זו מקורה גם - ואולי בעיקר - ביחסי התלות הכלכלית של העובד במעסיק. קירבה זו

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

יוצרת אחריות מוגברת וחובת אימון מיוחדת ביחסי המעסיק עם עובדיו וכלפיהם. אחריות המעסיק אמורה לבוא לידי ביטוי בניהול ענייני העסק לא רק מנקודת המבט של האינטרסים שלו עצמו אלא גם תוך ראיית עניינם של העובדים התלויים בו. הקלות שבעלי עסקים מקימים מיזם עסקי ולימים סוגרים את עסקיהם תוך שהם מעמידים את עובדיהם - לעתים במפתיע - אל מול שוקת שבורה, היא בלתי נסבלת ובלתי ראויה. אחריות זו לא מן הראוי שתעצר למרגלות מסך ההתאגדות ובנסיבות המתאימות יצא בית הדין להגנת העובדים, ירים את מסך ההתאגדות ויחשוף את הגורם הכלכלי האמיתי המסתתר מאחורי המסך. אכן, סבור אני שבכל הנוגע לזכויות של עובדים, עקרונות תום הלב ותקנת הציבור מחייבים להגמיש את הדרכים להגיע אל המעסיק האמיתי, אל בעל השליטה, אל אותו גורם - כמו בענייננו - שבמהלך העסקים מפעיל למעשה את החברה, תוך שימוש לא מתאים ולא מסודר בחברת האם או בגופים כלכליים אחרים שלו. (פרשת זילברשטיין לעיל, פסקה 23, וראו גם ע"ע 129/10 אופיר זוננשיין – G.S.S. ג'ניוס סאונד סיסטם בע"מ ואח', מיום 1.11.11, להלן – פרשת זוננשיין).

21. בפסק הדין בעניין ע"ע 304/09 העמותה לקידום הספורט הנשי, הנוער והמגזר הערבי בהפועל תל-אביב - ישראל שיינפלד, ניתן ביום 16.2.2012, התייחסה חברתי השופטת רוזנפלד, למקרה שבו ישנה הצדקה להרמת מסך, בשל חוסר תום לב מובהק הבא לידי ביטוי בהקמת חברות סדרתית, בהאי לישנא:

”חוסר תום לב מובהק, המצדיק הרמת מסך ההתאגדות, בין בתחום משפט העבודה ובין בכלל, טמון במקרה של הקמת חברות סדרתית. עומדת על כך חביב-סגל בספרה, בציינה מקרה זה כגובל בגניבה, ומקיים את יסודות התרמית, וכך בלשונה:

”אין ספק שהרמת מסך בגין הקמת חברות סדרתית, אשר

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

מטרתה להונות נושים, הינה שימוש ראוי ומוצדק בעיקרון של הרמת המסך. הנוהג של הקמת חברות סדרתית מקיים את מכלול תנאיו של סעיף 6(ג)(2) לחוק החברות. כמו כן, ברמה הנורמטיבית, עיקרון האישיות המשפטית הנפרדת נועד לאפשר ליזמים ולבעלי עסקים להיכנס לסיכונים עסקיים ללא חשש מפני אחריות אישית. העיקרון לא נועד לעודד את יצירתם הסדרתית של חובות ללא כיסוי. לכן, כאשר מרים בית-המשפט את המסך, ומטיל אחריות אישית על מקים חברות סדרתית, הוא אינו מכרסם בעיקרון האישיות המשפטית הנפרדת. אדרבא, בית-המשפט מעגן את אמינותה של הישות המשפטית, ומבטיח שזו לא תשמש לצורך קידומן של פעולות הגובלות בתרמית...."

22. עוד נקבע בפסיקה כי במקרה בו מוכחת התנהלות בה מוקם ומנוהל עסק הממשיך, ולו חלקית, את פעילות החברה, כך שהמהלך מרוקן למעשה את החברה מנכסיה קמה הצדקה להרמת מסך ההתאגדות (פרשת זוננשיין לעיל, בפסקה 9, והאסמכתאות שם).

23. האפשרות שניתנת לבית המשפט לבצע הרמת המסך, נובעת מעיקרון העל של תום לב. מעצם החובה לנהוג בתום לב ובהגינות, נדרש כי האישיות המשפטית הנפרדת של תאגיד לא תוכל לשמש ככסות לנהוג בדרך שאיננה תמת לב.

24. במשפט העברי מעוגן עיקרון תום הלב, במשפט שיש בו סיכום של התורה כולה על רגל אחת והוא "ואהבתך לרעך כמוך".

מכוח עקרון זה המציב את הנורמה 'שמה ששנוא עליך אל תעשה לחבריך', מושתתת חובת תום הלב על פני כלל העיסוקים של החברה האנושית, ובהפרתה של חובה זו יש את האפשרות הניתנת לבתי המשפט לסכל זאת, באמצעות הכלי של הרמת המסך.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-05-3903

25. לאור עקרונות אלו נפנה לבחון האם במקרה הנוכחי יש מקום להרים את המסך ולחייב גם את נובה ואת המשיב בסכומים שנפסקו לטובתן של המערערות.

מהכלל אל הפרט

26. נקדים אחרית לראשית ונאמר כי אנו סבורים, שהרמת המסך מתיישבת בנסיבות המקרה עם הוראת סעיף 6 לחוק החברות, וכי נכון וצודק במקרה הנוכחי להרים את המסך ולחייב גם את נובה וגם את המשיב בחיובי המשיבה על פי פסק הדין לזכות המערערות. להלן נפרט את הטעמים שהביאונו למסקנה זו.

27. בית הדין האזורי הגיע למסקנה, שאין מקום להרים את המסך במקרה הנוכחי מהטעמים הבאים:

- א. המערערות לא הוכיחו כי המשיבה דאגה לסגור את פעילותה לצורך הברחת נכסים והתחמקות ממחויבויותיה לנושים.
- ב. לא הוכח כי למשיבה נושים, אשר לא עמדה בהתחייבויותיה כלפיהם.
- ג. המשיבה פעילה, ועל אף שצמצמה את פעילותה, איננה חדלת פירעון, ויש לה רווחים.
- ד. המשיבה פרעה את חובותיה על פי פסקי הדין שנפסקו לחובתה.

28. אולם בחינה מדוקדקת של חומר הראיות מגלה, כי המשיבה רוקנה למעשה את כל נכסיה, המכונות והמלאי, הפסיקה לייצר, והעבירה את כל פעילותה ונכסיה כמות שהם לנובה. המשיבה חדלה לעסוק בתחום הפלסטיק, חדלה לייצר, ותחום היצור שלה, הזרקת פלסטיק, עבר כולו לנובה.

29. מר פיטשון, המשיב העיד בחקירתו הנגדית כך (פרוטוקול הדיון בבית הדין האזורי מיום 19.10.10, עמ' 24 ש' 9-1):

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

"מדוע הורדתם את השלט מעל נתבעת , 1 ושמתם שלט של הנתבעת 3
ת. היום חברת נובע היא יושבת במבנה הזה עם הציוד הזה ומפעילה את כל תחום הפלסטיק .
ש. והנתבעת 1 לא עוסקת בתחום פלסטיק בכלל
ת. הנתבעת 1 לא עוסקת היום בתחום הזרקת הפלסטיק בכלל .
ש. כמה עובדים יש כיום בנתבעת 1
ת. אין לנתבעת 1 כיום עובדים
ש. גם אין לה מנכ"ל
ת. אין לה עובדים."

ובהמשך דבריו (עמ' 24 ש' 23 – עמ' 25 ש' 23):

"מדוע יש לנתבעת 1 ולנתבעת 3 את אותם מספרי הטלפון והפקס
ת. כי נובה יושבת במקום שהנתבעת 1 יושבה
ש. ואם אני רוצה להשיג כיום את הנתבעת 1 האם אני מתקשר לאותו הטלפון של נובה
ת. לא .
ש. איך משיגים אותה
ת. בטלפון שלי הנייד . היום הפעילות השתנתה , אין את הפעילות של ההזרקה , ולכן הטלפון הוא לא במפעל של נובה
ש. האם נכון לומר שהנתבעת 3 עושה כיום את מה שהנתבעת 1 עשתה בעבר
ת. גם , וגם דברים חדשים . היא מתמקדת בתחום הזרקת הפלסטיק בלבד
ש. ומה מייצרת נתבעת 3
ת. מייצרת מגוון גדול של מוצרים , רובם בקבלנות משנה , ותוך כדי מפתחת מוצרים שלה , כגון כפיות לגלידה, דיבלים
ש. הכל מפלסטיק
ת. נכון
ש. מפנה לסעיף 17 לתצהירך בעמ' 2 אתה אומר שכל עובדי הנתבעת 1 פוטרו
ת. נכון

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

ש. מדוע פוטרו

ת. כי לא היה בהם צורך .

לשאלת בית הדין

לשאלה איך אני מסביר את העיתוי הזמנים בין הנתבעת 1 לנתבעת 3 אני משיב שאין שום קשר . עוד לפני זה הייתי שותף ב 50% – בנתבעת 1, הבעלים חלה ונפרדנו . ואני מעולם לא עסקתי בתחום ההזרקה, חיפשתי פתרונות , והגעתי להסכמות עם רפי , ובגלל זה יש לו אחוזים בחברה . ולכן אין שום קשר לפיטורים של התובעות לבין זה .

ממשיך

ש. איזה נכסים וציוד יש לנתבעת 1 בתקופה לפני המכירה והיום

ת. לפני המכירה היה לה ציוד ומלאי , מכונות , וכדו '

ש. אחרי המכירה כיום?

ת. כיום אין לה כלום . יש לה פעילות עסקית . אין לה צורך בציוד

, היא לא מייצרת שום דבר . "

כך גם כשנשאל אודות פעילותה הנוכחית של המשיבה, השיב (עמ' 26 ש' 20-23):

"היום בשנת 2010 בערך או במדוייק , כמה לקוחות יש לנתבעת

1

ת. הפעילות בנתבעת 1 היא לא על בסיס יום יומי , לא ניתן לאמוד זאת

ש. אם אני רוצה לקנות את הנתבעת , 1 מה שוויה

ת. לא יודע . "

מר רפי כהן בחקירתו העיד כך (עמ' 19 ש' 19 - עמ' 20 ש' 8):

"האם נתבעת 1 פעילה , מייצרת מוצרים

ת. נתבעת 1 מכרה את הפעילות שלה , באותו הזמן קיבלתי מכתב פיטורים ,

לשאלת בית הדין מתי קיבלתי מכתב פיטורים אני משיב שזה

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-05-3903

- היה ב . 31.1.08 – אני מתקן זה היה ב . 31.1.09 –
- ש. לנתבעת 1 אין כיום עובדים ואין פעילות
- ת. אני ל א יודע. אני לא עובד שם . הבעלים נמצא פה ותשאל אותו
- ש. האם אתה מכהן כעת כמנכ"ל בנתבעת 3 נובע תעשיות
- ת. כן .
- ש. נתבעת 3 יושבת באותו מפעל שישבה הנתבעת 1
- ת. נכון
- ש. אתה יודע למה הסירו את השלט שנשא את השם הנתבעת 1 ובמקומו יש שם עם השם של נתבעת 3
- ת. חב' נובע קנתה את פעילות הפלסטיק של נתבעת 1 כאשר אני מתכוון לאמצעי הייצור היינו המכונות והמלאי
- ש. במבנה שהיתה הנתבעת 1 כיום יושבת הנתבעת 3 ואתה המנכ"ל של נתבעת 3 באותו מקום. האם אתה יודע האם לנתבעת 1 יש כיום באותו מקום עובדים או פעילות כלשהי
- ת. לא . "

בחקירתה הנגדית של הגב' דגנית בן דיין, אשר הייתה המזכירה הראשית של המשיבה, היא אומרת כך (עמ' 16 ש' 23-3) :

- "מפנה לסעיף 1, את כותבת שבמועדים הרלוונטים היית מזכירה ראשית בחברת ר-צ פלסט בע"מ, מה תפקידך כעת בחברת ר-צ פסלט
- ת. אני לא עובדת בחברה זו
- ש. החברה עדיין פעילה
- ת. אין לי מושג, אני עובדת בנובע תעשיות הנתבעת מס 3 '
- ש. רצ פסלט עדיין מייצרת מוצרים
- ת. אין לי מושג
- ש. היכן יושבת החברה
- ת. בבריסל 1 בשדרות
- ש. באותו מקום ובאותו מפועל שישבה הנתבעת 1
- ת. כן .
- ש. יש לך מושג מדוע הוסר השלט

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

ת. כיום אנו נובע ולא הנתבעת 1

ש. האם את כרגע המזכירה בנובע

ת. כן ומנהל חשבונות .

ש. מספרי הטלפון של נובע תעשיות היו של נתבעת 1

ת. נכון

ש. תסבירי כמנהלת חשבונות וכמזכירה של נתבעת 1 מה ההבדל בין נובע לבין נתבעת 1 מה ההבדל בין החברות מבחינת פעילות וחברה חוץ מהשם והשלט

לשאלת בית הדין האם הפעילות והייצור דומה לפעילות והייצור של נתבעת 1 אני משיבה שכן .

והייצור דומה לפעילות והייצור של נתבעת 1 אני משיבה שכן."

הנה כי כן, מהאמור לעיל עולה כי עובדי המשיבה פוטרו, משום שלדברי המשיב 'אין לה צורך בעובדים'. כמו כן, אין לה עובדים, אין לה מנכ"ל, אין לה לקוחות. למעשה לקוחותיה הפכו ללקוחותיה של נובה, ובכך גם עבר מונויטין המשיבה לנובה. נובה פועלת מאותו מקום בו פעלה המשיבה, באותה כתובת. גם מספר הטלפון של נובה הוא מספר הטלפון שהיה של המשיבה. לעומת זאת למשיבה אין כיום טלפון, ואם רוצים "להשיג אותה", צריכים להתקשר למספר הטלפון הנייד של המשיב. מנכ"ל המשיבה, מר רפי כהן (להלן - **מר כהן**), והמזכירה הראשית, הגב' בן דיין עברו לעבוד בנובה באותם תפקידים בהם עבדו במשיבה (ר' עדותו של המשיב בעמ' 26 ש' 9-12). אומנם מר כהן, מנכ"ל המשיבה, קיבל 25% ממניות נובה, אך המשיב, שלו 75% ממניות נובה, הוא שמופיע בדו"ח רשם החברות כדירקטור היחיד בנובה, כמנכ"ל והבעלים שלה. רפי כהן מוגדר רק כמנהל. בדו"ח של "דן אנד ברדסטריט ישראל בע"מ" (להלן - **דו"ח מודיעין עסקי**) המהווה חלק מחומר הראיות, מוגדר המעמד המשפטי של נובה כ"**חברה פרטית בע"מ, אשר נוסדה ב-11/2008 ... ממשיכה את ר-צ פלסט בע"מ חברה פרטית בע"מ נוסדה ב-1993. החברה עוסקת באותו תחום**". בהתאם לדו"ח מודיעין עסקי לנובה היו בחודש פברואר 2009 35 עובדים. למשיבה לעומת זאת, מעת הקמתה של נובה, אין כלל עובדים וגם לא מנכ"ל. למעשה נובה היא כפילתה או חליפתה של המשיבה. ומעת הקמתה של נובה המשיבה היא כלי ריק. כפי שעולה מדוחות מע"מ אותם צירפה

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

המשיבה - הכנסתה של המשיבה מחודש מרץ 2009 ואילך הולכת ופוחתת בהדרגה, באופן משמעותי לעומת החודשים הקודמים. נתון זה מלמד על חוסר יכולת עתידית ליצר הכנסה משמעותית.

30. נשאלת השאלה על שום מה ולמה יסד המשיב את נובה. הרי מדובר באותה גברת אפילו בלי שינוי אדרת. הדעת נותנת שאילו רצה המשיב להכניס את מר כהן כשותף נוסף, יכול היה לעשות זאת בצירופו כבעל מניות למשיבה עצמה. האם לשם כך היה צריך לייסד חברה חדשה. הסברו של המשיב לכך בעדותו, כי לא עסק מעולם בתחום ההזרקה, הוא חיפש פתרונות, ולכן למר כהן הוענקו אחוזים בנובה, היא תשובה בלתי מובנת לחלוטין. המשיב עוסק בתחום הזרקת פלסטיק, מאז 1993, במשיבה. גם בנובה הוא נותר דירקטור יחיד, מנכ"ל, ובעלים של רוב המניות. אם כן היכן היא ההתנתקות מן העיסוק בהזרקת פלסטיק, לה טוען המשיב.

31. אי אפשר להתעלם מכך שנובה נוסדה בנובמבר 2008, חודש בו פוטר המערערות. על פי דו"ח מודיעין עסקי היו למשיבה בשנת 2007 תביעות בבתי הדין לעבודה ובבית משפט שלום בסכומים לא מבוטלים. אומנם בהתאם לאותו דו"ח, למשיבה תביעות נגד אחרים מן השנים 2004 - 2005, בסכומים גבוהים מסכומים אלה, כמו כן לא הוכח מהם הסכומים שנפסקו לזכות התובעים בתביעות אלה, ואין גם ראיות, האם נפרעו על ידי המשיבה הסכומים שנפסקו לזכות התובעים בתביעות אלה. יחד עם זה, לא ניתן להתעלם לחלוטין מן התביעות נגד המשיבה המופיעות בדו"ח מודיעין עסקי. כמו כן, מכרססת תשלום פיצויי הפיטורים (המופיעה כנספח ב' בבקשה לסילוק על הסף בבית הדין האזורי), לא ברור, האם שולמו לעובדים הסכומים הנקובים בכרססת. התשלומים היחידים שיש ראיה חותכת ששולמו הם סך של 388 ₪ ששולם לזליקמן לאוניד, לאחר קיזוז הוצאות משפט שנפסקו לזכות המשיבה, סך של 31,165 ₪ שנפסק לזכות מליכוב רודולף, וסך של 18,000 ₪ ששולם לאדוארד אילאייב. מלבד זאת לא נמצאו אסמכתאות אחרות כדוגמת תלושי שכר, המחאות וכדו' לתשלום כספים שהמשיבה הייתה חייבת לעובדיה.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-05-3903

הנה כי כן תמונת המצב כפי שנפרשה לפני בי הדין האזורי מצביעה על "ריקון" המשיבה מכל פעילות ותוכן, כשבד בבד נכנסה בנעליה חברה הנחזית להיות אחרת. במצב דברים זה אך מצופה היה מן המשיבה להציג לפני בית הדין האזורי ראיות בעלות משקל להוכיח כי נותרו בידי המשיבה נכסים מהם תוכל לפרוע חובותיה, לרבות תשלום פיצויי פיטורים לארבע העובדות המערערות ולעובדים אחרים ככל שהיו כאלה שהעסקתם הסתיימה. בראיות שהציגה המשיבה לעניין זה אין כדי להוות משקל נגד לראיות כפי שהציגו המערערות ולתמונה העובדתית כפי שהצטיירה לפני בית הדין האזורי בדבר ריקון המשיבה מפעילות ונכסים, ואת נטל הראיה לעניין זה לא עלה בידה להרים כלל ועיקר.

למעלה מן הצורך נעיר כי גם סכום החוב הנומינלי שזכאיות לו המערערות, על פי פסק דינו של בית הדין האזורי מסתכם בכ- 230,000 ₪, ובצירוף הפרשי הצמדה וריבית הוא גבוה ממנו. סכום זה לא שולם על ידי המשיבה למערערות, למרות הדרישה שנשלחה אליה.

32. לאור נתונים אלו, אך ברור שבמצב בו התערטלה המשיבה מכל נכסיה, והמקור העיקרי ליצירת הכנסותיה לא קיים יותר, אין לתמוה על חשש המערערות, שמא יעמדו בפני שוקת ריקה, אם בעל הדברים היחיד שלהן, תהיה המשיבה המחוסרת יכולת להפיק הכנסה כבעבר. לעומת המשיבה, לא ידוע על תביעות שעומדות כנגד נובה, היא חברה יצרנית, וביכולתה להפיק הכנסה בשיעורים שהפיקה המשיבה בעבר, בטרם העבירה את כל נכסיה ואת היצור לנובה.

33. בעת הדיון המוקדם בערעור, נשאל ב"כ המשיבה על ידי בית הדין: "מדוע לא שולם פסק הדין" והוא השיב: "לחברה היום אין יכולת לשלם את פסק הדין והסכומים בו גבוהים". ובהמשך הדברים: "ר-צ פלסט בע"מ היא חברה קיימת שעתידה לפנייה, ואין כוונה לפרק אותה, וברגע שיש לחברה יכולת פירעון, היא תשלם. כרגע קופת החברה ריקה". דברים אלה ברורים לחלוטין. קופת המשיבה ריקה ואין לה יכולת לפרוע את חובה למערערות. כלומר,

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

מעשית המשיבה היום היא חדלת פירעון, ואין לה היכולת לפרוע את החיובים שהושתו עליה בפסק הדין. אכן הצהרה זו של ב"כ המשיבה, לא הייתה בפני בית הדין האזורי, אך בשום אופן לא ניתן להתעלם ממנה. הצהרה זו מעידה על כך שחשש המערערות, שהתעורר עוד בבית הדין האזורי, שמא המרת המשיבה בנובה תוך ריקונה של המשיבה מנכסיה והפסקת הייצור על ידה, עלולה להביא אותה לחדלות פירעון - לא היה חשש בעלמא. לו הייתה בפני בית הדין האזורי, הצהרה זו של ב"כ המשיבה, אפשר שהיה בית הדין האזורי מגיע למסקנה שונה. הצהרת ב"כ המשיבה שאפשר שבעתיד מצב המשיבה ישתנה לטובה היא הצהרה בעלמא, שהרי המשיבה כיום היא חברה ללא נכסים, ללא כוונה לייצר, וכיצד תתמלא הקופה מחברה שהתערטלה מכל נכסיה וחדלה למעשה לייצר.

34. גם בעת הדיון בערעור אמר ב"כ המשיבה כי **"נכון שהפעילות היום אפסית, ואין אפשרות לפרוע את פסק הדין"** (עמ' 6, שורה 7 לפרוטוקול) יחד עם זה טען ב"כ המשיבה כי הקמת נובה לא נועדה להונות את המערערות, שהרי אלפי שקלים שולמו לעובדים ולספקים, והתנהגות זו מלמדת שלא הייתה כוונה להונות את המערערות בהקמת נובה. על כך השיב ב"כ המערערות שמלבד 30,000 ₪ לא שולם מאומה לעובדים, וכי הדבר ידוע לו מטיפולו בתביעות עובדים אחרים **של המשיבה**. בהקשר זה כפי שציינו לעיל, המשיבים לא המציאו ראיות ממשיות לפירעון התשלומים שהם חייבים לעובדים שפוטר, למעט אותם סכומים קטנים יחסית שלגביהם הומצאו שיקים המעידים על הפירעון.

35. לאור האמור עד כה, חוזרת השאלה למקומה, מדוע הוקמה נובה. כיום ברור לחלוטין שהמשיבה אינה סולבנטית, וספק גדול האם מחולייתה תוכל למלא את החסר. מצב זה משקף את המצב שבו הייתה המשיבה נתונה למעשה כבר בעת הדיון בבית הדין האזורי. באותה עת, כפי שעולה מן הראיות המובאות לעיל, התרוקנה המשיבה למעשה מכל נכסיה והפסיקה כל פעילות ממשית. מצב דברים זה הביא לירידה הדרגתית בהכנסותיה, כפי שעולה גם מדוחות

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

מע"מ שצורפו לבקשה לדחייה על הסף, ובסופו של דבר הביא "לקופה ריקה", כפי שהצהיר ב"כ המשיבים בעת הדיונים בקדם הדיון בערעור ובערעור עצמו. הצהרות אלה רק מאששות שמהלך העברת נכסי ופעילות המשיבה לנובה תוך ריקון המשיבה, כפי שעולה מחומר הראיות, היה מהלך מתוכנן, שמגמתו להביא את המשיבה למצב של חדלון פירעון שבאמצעותו תוכל להתחמק מן התשלומים שהיא חבה למערערות ולאחרים. כאמור, במצב הדברים שבו פסקה לחלוטין פעילותה של המשיבה ונובה נכנסה בנעליה באופן כפי שעלה בידי המערערות להוכיח, עבר נטל הראיה אל המשיבה להוכיח כי היא סולבנטית, כי חובותיה נפרעים, ואין פגיעה בנושיה. נטל זה לא הורם בבית הדין האזורי על ידי המשיבה. בראיות שהוגשו מטעמה אין די בנסיבות המקרה להוכיח כי זכויות העובדים אכן הובטחו על ידה, עם העברת כל פעילותה כמתואר. ואכן אשר יגורו המערערות בא להן. ניסיון להיפרע מן המשיבה נכשל בשל העדר יכולת פירעון. המשיבה היא כאמור חברה ריקה שאינה עוסקת למעשה בשום פעילות עסקית, למעט ניסיונות לגבות חובות מן העבר באמצעים משפטיים, וטענה ליבוא תבניות פלסטיק מסין, שאין כל הוכחה שתניב פירות. הנה כי כן, בנסיבות אלה, המערערות אינן יכולות להיתלות בתקוות שאין להן בסיס, לפיהן למשיבה ירווח בעתיד, כאשר כל מסלול דרכה של המשיבה הוא הפסקת פעילותה היצרנית. בנסיבות אלה, אין מקום להותיר את המשיבה לבדה כחייבת בתשלומי המערערות. לעומתה נובה, יושבת על "חורבותיה" של המשיבה ועושה באותו מקום בדיוק את אשר עשתה המשיבה. אך בעוד המשיבה חדלת פירעון, נובה על פי הגיון הדברים אינה כזו. לאור כל האמור, ברור כי המשיבה ונובה חד הן. אין ביניהן כל הבדל מהותי. אפילו תלוש השכר האחרון של המערערות הודפס באמצעות נובה. ההבדל היחיד בין השתיים הוא, שמנכ"ל המשיבה, מר כהן, קיבל 25% מן המניות בנובה. נתון זה למעשה אין לו משמעות, משום שמנכ"ל נובה על פי דו"ח רשם החברות הוא המשיב ולא מר כהן. המשיב הוא גם הדירקטור היחיד בנובה ובעל רוב המניות (75%) בה. משכך לא ברור מדוע הוקמה נובה, כאשר מדובר למעשה באותה חברה כמו המשיבה. ניתן לומר כי למרות שיש כאן הקמת חברה חדשה, הרי שבפועל יש כאן לא יותר מאשר הכנסת בעל מניות

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

זוטר למשיבה, מבלי להקנות כל משמעות מעמדית או תפקודית לבעל המניות החדש. דומה הדבר לחברה המכניסה בעל מניות נוסף אליה תוך שינוי שמה, אך בסופו של דבר זוהי אותה חברה. המגמה בהקמת נובה "והעלמות" למעשה של המשיבה, כדי להתחמק מתשלומים להן חבה המשיבה למערערות עולה ממסכת הראיות.

36. מצב הדברים הנוכחי לפיו, המערערות אינן יכולות להיפרע מן המשיבה בשל קופתה הריקה, בה בשעה שקמה חברה אחרת בצלמה ובדמותה של המשיבה ובמקומה, וזו החדשה עומדת מן הצד ואומרת למערערות אין יריבות בינינו, לא תפרענה ממני - הוא בלתי צודק בעליל. המסך במקרה זה הוא כה שקוף שלא צריך להרימו. נובה והמשיבה חד הן, וכחליפתה חובת תום הלב מחייבת שהיא כמותה תשא בתשלום פסק הדין.

37. בנסיבות כאלה, הפסיקה הכירה בכך שיש לחייב את החברה שבאה במקומה של אחרת. כך למשל במקרה שבו לאחר מתן פסק דין כנגד חברות הוקמה חברה חדשה, בבעלות אותם בעלי מניות, אותו מנהל, משכנה באותה כתובת, קיימת זהות מוחלטת בין פעילותן העסקית של החברות לבין פעילותה העסקית של החברה החדשה, ועובדי החברות עברו לעבוד בתפקידים זהים אצל החברה החדשה, נקבע כי:

"בהמשך להלכת רשף קבלנים, בנסיבות של זהות מוחלטת בין חברות לכאורה, כאשר קיים חשש ממשי לכאורה כי הקמת החברה האחרת נועדה להבריח נכסים או להעתיק פעילות מתוך מטרה להתחמק מתשלום חוב פסוק, מוצא אני כי יש לאפשר לראות ב'נועה' (החברה החדשה - ע.ר.) כגוף אחד עם החייבות..."

ובהמשך הדברים נאמר:

"דומה כי לנוהג הפכה התנהלות זו של רישום חברות חדשות, מדי כמה שנים, לאותה מסגרת של פעילות עסקית, כאשר מטרת

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

הקמת החברה החדשה הינה השתחררות מחיובים ומחויבויות והכשלת גביה ונשיה. יציבותם של אורגניים עסקיים, היא נדבך חיוני בבסיסה של כלכלה מודרנית, חזקה ויציבה. החלפת ישויות משפטיות פוגמת גם בבסיס היציבות והאימון במערכת המשפטית. שהרי מה טעם בטורח בניהולה של תובענה כאשר בסופה ימצא הזוכה בפני חברה ריקה כאשר מנגד ניצבת חברה זהה אשר לתוכה רוקנו נכסי הראשונה בדיוק על מנת לסכל את הוצאתה לפעול של אותה תובענה."

(בר"ע 2417/05 גל יעד בע"מ נ' ט.א. מכונות מזון וקידוד בע"מ, מיום 1.9.05)

38. גם הלכות הרמת המסך מביאות אותנו לאותה מסקנה. הלכה פסוקה היא, כי ניתן להרים את מסך ההתאגדות על מנת "למנוע מבעלי מניות בחברה או מהחברה כתאגידי ניצול ההפרדה שביניהם להשגת מטרה לא כשרה, הכרוכה ממילא בפגיעת הזולת, בקיפוחו או בהסבת נזק לו, והן לשם "עשיית הצדק, והיושר ושמירה על טובת הציבור" (פרשת מוברמן לעיל, בעמ' 362).

39. באשר למקרים שבהם נעשה שימוש "באשכול חברות" על מנת להתחמק מתשלומים לעובדים, נקבע בפסק הדין בעניין עמיאל כהן (ע"ע 1359/00 עמיאל כהן - כימיקלים לישראל בע"מ, פד"ע לט 182, 191-190) כך:

"הרמת המסך של אשכול חברות במקרים המתאימים תואמת את המגמה בפסיקת בית-דין זה וכן בפסיקת הבג"ץ, שהיא הטלת אחריות כלפי העובד על מי שזוכה מעבודתו ומי שיש לו יד בהעסקתו. הרמת המסך מחויבת כדי למנוע התחמקות המעסיק מאחריות כלפי עובדיו באמצעות הפעלה בחוסר תום-לב של אשכול חברות. על כך נאמר בפסק-הדין נעלי אלכסנדר'ס (דב"ע מו/150-3 אלכסנדר'ס תעשיות נעליים בע"מ - חלו [7], בעמ' 26 -

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

:(.418

"בא-כוח המערערות [אשכול החברות – ס' א'] טען, כי בפועל המערערות מס' 2 לא נמכרה, אלא המפעל ועובדיו הועברו ממנה אל המערערות מס' 1. טענה זו היא בגדר זריית חול בעיניים. הייתכן מצב בו, מר פרידמן שולט בשתי המערערות, מנהל את המפעל משך שנים רבות באמצעות שתיהן, במרוצת הזמן צוברות שתי החברות חובות כלפי עובדיהן, ואז הוא מחליט כי חברה אחת תקבל את הרכוש והמימון שהכניס השותף החדש, ואילו החברה האחרת תישאר בלי אמצעים כספיים, אך תהיה אחראית לזכויות העובדים? עובדים אינם צריכים להפסיד את זכויותיהם בגלל 'תרגילים' מסוג זה של בעל מפעל".

נקבע כי שתי החברות היו מעבידות במאוחד של העובדים.

40. בעניין זה, בפסק הדין רע"א 510/00 ח. רשף קבלנים (1990) בע"מ נ' אילנה ענבר, ניתן ביום 19.6.00, קובעת כב' השופטת (בדימוס) א' פרוקצ'יה, בזו הלשון:

"עיון לגופם של המימצאים שנקבעו בידי בית-משפט קמא מצביע על כך שנמצאו מאפיינים עובדתיים רבים המצביעים על כך ששתי החברות – החברה החייבת והחברה המבקשת – התנהלו, לאמיתו של דבר, כגוף אחד, וההבחנה ביניהן הייתה מלאכותית ועקרה במציאות העסקית היומיומית. כך נמצא כי הבעלים והמנהל של שתי החברות ... נהג להקים כמה חברות שלא נמצא להן רציונל כלכלי אמיתי לבד מהרצון להיעזר במסגרתן המשפטית כדי לכלכל את תשלומי חובותיו לנושים.

ומוסיף בית-המשפט וקובע:

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

"ממסכת העובדות ניתן לומר כי מנהלן של שתי החברות הקים מספר חברות אשר פרטיהן דומים וכתובתן זהה, ואפשר שנהג כך על מנת שיוכל להתחמק מתשלום חובות לנושים וערבב נכסים בין החברות בכדי לכוון אותן לצרכיו. מצב מעין זה מצריך סטייה מעקרון האישינות המשפטית הנפרדת והרמת מסך ההתאגדות לשם הצצה אל עבר הישויות 'האמיתיות' הפועלות מאחוריו".

....

לאור האמור, אין להתערב במסקנה כי החברה המבקשת והחברה החייבת הינן חברות קשורות אשר בנסיבות העניין ראוי להרים את המסך ולראותן כישות כלכלית-עסקית אחת."

41. במקרה הנוכחי, הקמתה של נובה בצלמה ובדמותה של המשיבה, לא יכול להיות לה כל הסבר מניח את הדעת, זולת כוונת מכוון להסתתר מאחורי מסך המשיבה כדי להתחמק מתשלום חוב פסק הדין כמו גם חובות אחרים שיש למשיבה. השארת המערערות ללא סעד, עקב ריקון המשיבה מכל נכס והפסקת פעולת היצור על ידה, יש בה כדי ניסיון להתחמק מתשלום פסק הדין. בהקמת נובה יוצא המשיב חובת כל העולמות. מחד הוא ממשיך ליצור ולפעול באמצעות נובה, ומאידך הוא מצליח להתחמק מתשלום פסק הדין על ידי המשיבה בהפיכתה לחברה לא סולובנטית למעשה. מצב כזה הדעת לא סובלתו, והוא מצדיק הרמת מסך נובה, כדי לגלות שהיא והמשיבה חד הן.

42. עוד יש מקום לחשוף את הציר המרכזי שיזם ותכנן מהלך זה, אשר הותיר את המשיבה כחדלת פירעון, וכתוצאה מכך הותיר את המערערות מבלי יכולת לקבל את המגיע להן על פי פסק הדין- הוא המשיב. הניסיון להסתתר מאחורי מסך חברה לא פעילה, שהתברר שאינה בעלת יכולת פירעון, תוך גרימת נזק לעובדים, הוא ניסיון שיש לסכלו על ידי הרמת המסך וחיוב הבעלים של שתי החברות בתשלום פסק הדין, ועל ידי כך לסכל את תוכנית ההתחמקות מתשלום פסק הדין על ידי המשיבה.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

43. אשר על כן אנו פוסקים כי נובה והמשיב ביחד ולחוד חייבים לשלם למערערות את סכום פסק הדין של בית הדין האזורי.

פסיקת פיצויי הלנה

44. לטענת המערערות הן זכאיות לקבל מהמשיבים פיצויי הלנת שכר בגין הפרשי שכר של משמרות לילה. המערערות סומכות את טיעונן בנושא זה, בין השאר, על פסק דין בעניין תמרה (עב' 3245/07 אליאסוב תמרה - ר-צ פלאסט בע"מ, מיום 27.8.08), בו הודתה המשיבה כי לא שלמה לעובדת המשיבה תוספת משמרות לילה ונפסק לזכותה פיצויי הלנה מופחתים. בנוסף לכך אין למשיבים טענת הגנה כנגד תביעה זו. טענת המשיבים, לפיה שולמה תוספת המשמרות משנת 2008, אינה מתיישבת עם פסיקת הפרשי שכר גבוהים על ידי בית הדין האזורי. לאור כל זאת שגה בית הדין האזורי, כאשר לא פסק בגין הפרשי השכר פיצויי הלנה במלואם.

45. המשיבים טוענים מנגד, שהחל מחודש ינואר 2008 שלמו למערערות את תוספת השכר עבור משמרות הלילה, בשל הפסיקה בעניין תמרה, וכי לגבי תקופה קודמת התביעה התיישנה, או לא שולמה עקב טעות כנה.

46. תביעת המערערות לתוספת משמרות היא עד לחודש ינואר 2008. מחודש ינואר 2008 קבלו המערערות את תוספת המשמרות. הפרשי הצמדה וריבית עבור הסכומים שנפסקו בגין אי תשלום עבור משמרות לילה נפסקו על ידי בית הדין האזורי החל מ-1.12.2008. בהתחשב בטענת ההתיישנות וטענת הטעות הכנה, שנטענו על ידי המשיבים, ובהתחשב בכך שבית דין זה איננו מתערב בדרך כלל בקביעת שיעור פיצויי ההלנה שנפסקו על ידי הערכאה הדיונית, לא מצאנו מקום לקבוע כי יתווספו פיצויי הלנה לסכומים אלו. יחד עם זה, יהיה לנכון לקבוע שהפרשי הצמדה וריבית יחושבו על תוספת המשמרות החל ממחצית תקופת העבודה של כל מערערת ומערערת, ועד ליום 1.1.2008. לפיכך הפרשי

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 3903-05-11

ההצמדה וריבית ישולמו עבור מערערות 1 ו-4 החל מיום 15.4.05, ועבור מערערת 3 החל מיום 1.5.05.

סוף דבר

47. לאור כל האמור לעיל - הערעור מתקבל, כך שהסכומים שנפסקו לזכות המערערות בבית הדין האזורי יחויבו בהם המשיבים כולם ביחד ולחוד. לעניין הפרשי ההצמדה וריבית בגין אי תשלום משמרות לילה – אלו ישולמו כמפורט בסעיף 46 לעיל. בנוסף לכך ישאו המשיבים בהוצאות משפט בערעור זה בסך כולל של 10,000 ₪, שאם לא ישולמו תוך 30 יום יתווספו להם הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

ניתן היום, י"ב כסלו תשע"ה (4 בדצבר 2014), בנוכחות הצדדים ובאי כוחם.

רונית רוזנפלד,
שופטת

עמירם רבינוביץ,
שופט

יגאל פליטמן,
נשיא, אב"ד

מר משה אורן,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ראובן רבינוביץ,
נציג ציבור (עובדים)